

بخش دوم

از آزادی دانشی تا دانش آزادی

در بخش نخست دانش را در آزادی و یا دانش آزادی را از دیدگاه بزرگانی چند دیدیم. در این بخش آزادی را در دانش جستجو می‌کنیم: دیدگاهی^۱ را که درباره آزادی، دانش، آزادی دانشی و دانشگاهی داریم روشن می‌سازیم از تلاشگری‌های دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی پرده برمی‌داریم و جایگاه آزادی را در هر یک نشان می‌دهیم. با فرانگری به فلسفه آزادی دانشی و دانشگاهی و یکسانی همزمانی آزادی، آگاهی و خواست در آنها می‌پردازیم، گستردگی و ژرفای بیشتری را برای دیدگاه خود در آزادی درمانی جستجو می‌کنیم.

دیدگاه

دانش: مجتمعی از تلاش‌ها و فرانگری‌های پویا و جاندار است که از، با و در آگاهی، آزادی و خودخواستگی پیدا می‌شود: در وضعیت‌های دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی هستی‌های جهان را مشاهده می‌کند به پرسش می‌گذارد، پاسخ‌یابی می‌کند و پاسخ‌ها را معنی و جهت می‌دهد.

هر مجتمع دانشی و دانشگاهی نمایشی از یک نظام جاندار^۲ است: آزادی، آگاهی و خودخواستگی در تمام بخش‌ها و اجزا آن نمودار می‌شود، در با همی و در همی آنهاست که فضای دانش و دانشگاه مجتمعی فضایی - روانی^۳ جاندار، پرتوان، پویا و تلاشمند می‌شود.

^۱ فصل نامه تازه‌های روان‌درمانی شماره‌های ۶۵ تا ۲۰ سالهای ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۰

^۲Ecosystem

^۳Context psycho - space

هر واحد کوچک در مجتمع با واحدهای دیگر در داد و ستد و ارتباطی چند سویه است: واژه **هنگامه دانشی**^۱ را برای کوچکترین واحد مجتمع پیشنهاد کرده‌ایم، تمام آنچه را که در مجتمع می‌گذرد در هنگامه‌ها می‌توان دید. هر هنگامه فشرده‌ای از کل مجتمع است و هر مجتمع گسترده‌ای از تک تک هنگامه‌هاست. به عبارت دیگر در هر یک از پاسخ‌ها یا قانون‌های یک دانش تمام هستی آن دانش را می‌توان یافت.

در مجتمع‌های دانشی هر هنگامه آغاز و انجام هنگامه‌های دیگر است: هنگامه‌های **دانش پژوهی** آغاز **دانش‌ورزی** و **دانش‌ورزی** زمینه‌ساز **دانش‌پردازی** است؛ مشاهده برانگیزنده پرسش و پرسش‌ها خواهان پاسخ و پاسخ‌ها جستجوگر مشاهده و پرسش‌های دیگر است. چنین داد و ستدی چند سویه، از هم، با هم و درهم، پویایی جاویدان دانش است. در این پویایی دانش خدای گونه است: آفرینندگی دارد، بیش و پیش از هر چیز خود را می‌آفریند، به خود گستردگی، ژرفا، معنی و جهت می‌بخشد.

توانایی **آفرینندگی** در باهمی آزادی، آگاهی و خودخواستگی تلاش‌های دانشی است: تمام چیزها و کل جهان جلوه دانشی دارد، دانش را در خود، از خود و بسا خود به نمایش می‌گذارد، مشاهده ساز، پرسش برانگیز، با معنی و جهت دار می‌نماید و دانشگاه را در پرتو آفریده‌های خود دانشجویا و دانشمند ساز می‌کند.

نماها و شناسایی‌ها

واژه **نما** را بجای واژه‌های **طرح** برای نمایش تلاشگری‌های دانشی به کار می‌بریم. دیدگاهمان را درباره دانش در چند نما می‌شناسانیم:

۱ - تلاشگری‌های دانش ۲ - پژوهش دانشی ۳ - پرسش‌های فرانگرانه دانش ۴ - ارزیابی پژوهش‌های دانشی: در هر نما جایگاه آزادی، آگاهی و خودخواستگی را مشاهده می‌نمایید و پویایی اجزا درونی دانش را بازیابی می‌کنید.

آزادی در تلاشگری‌های دانش

نمای ۷، نمای تلاشگری‌های دانش، **نمای پویائی دانش** است که زیرساز نماهای دیگر (است): نمای پژوهش دانشی، نمای پرسش‌های فرانگرانه دانش و نمای نقد پژوهش‌های دانشی است.

¹Instance

نمای پویائی دانش

نمای (۷)

پرسش‌ها					
درگیری‌ها روش‌ها، شیوه‌ها	ابزارها امکانات، شرایط	هستی‌ها موردها، موضوع‌ها	تلاش‌ها	وضعیت‌های تلاشگری	خاستگاه‌ها و توانمندی‌ها دانش و دانشمند
چگونه؟	با چه؟	کدام؟ چه؟ از چه؟ در چه؟	مشاهده پرسش پاسخ‌یابی	دانش پژوهی (بنیادی)	از، با، در خودخواستگی (آگاهی و آزادی)
چگونه؟	با چه؟	به چه؟	معنی‌دادن	دانش‌ورزی (کاربردی)	از، با، در آگاهی (خودخواستگی و آزادی)
چگونه؟	با چه؟	برای چه؟	جهت‌دادن	دانش پردازي (گسترشی)	از، با، در آزادی (خودخواستگی و آگاهی)

در نمای (۷) خاستگاه پویایی و توانمندی‌های دانش و دانشمند از، با و در خودخواستگی، آگاهی و آزادی است. این سه در تمام وضعیت‌ها، تلاش‌ها و پرسش‌های دانشی با همی دارند. تخصیص آنها به وضعیت‌های جداگانه نمایانگر آن است که یکی از آنها در آن وضعیت برجستگی بیشتر دارد. نمای (۷) نمایشگر مجتمع روان - فضای پویای دانش است: هر یک از واحد آن هنگامه‌ایست و در هر هنگامه تمام مجتمع همزمانی و همراهی دارد: هر تلاش و یا هر پرسش در توانمندی با آزادی، آگاهی و خواست وضعیتی از دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازي را با خود دارد. در وضعیت دانش‌پژوهی با تلاش‌ها بنیادی، در وضعیت دانش‌ورزی با تلاش‌های کاربردی و در وضعیت دانش‌پردازي با تلاش‌های گسترشی دانش سر و کار بیشتری داریم. این نما زیرساز پویائی و جاندار بودن مجتمع‌های دانشگاهی است.

آزادی پژوهش دانشی

با تکیه به نمای (۷) تلاشگری‌های دانش، نمای پژوهش دانشی را پیشنهاد کرده‌ایم (نمای ۸) و این همان نمای پویایی پژوهش دانشی است.

وضعیت‌ها	تلاشگر و تلاش‌ها	پرسش‌ها
زمینه‌ها	پژوهشگر (دانشمند) دیدگاه (جهان بینی دانشی) مورد (هستی پژوهشی)	کیست؟ چه دانشی را؟ کجا؟ چگونه؟ و از کدام دانشمندان اندوخته است؟ با چه دیدگاهی، از کدام دانش‌ها و در چه زاویه‌ای به هستی‌های جهان می‌نگرد؟ چیست؟ و در چه زاویه‌ای از دیدگاه دانشی پژوهشگر قرار گرفته است؟
دانش پژوهی فرمان خواست در آگاهی و آزادی	مشاهده (آغاز درگیری) پرسش (فریاد آزادی، آگاهی و خواست) پاسخ یابی (آفرینندگی)	آیا با تمام حواس و با تمام هستی دانشی خود با مورد درگیر می‌شود؟ چه چیز است؟ در خود و در رابطه با دیگر چیزها چگونه هست، بوده و خواهد بود؟ برای پیدا کردن پاسخ‌ها کجا، با چه، چه مدتی و چگونه تلاش کرد؟ چه روشی را پیش گرفت؟ چه شیوه‌هایی را ابداع کرد؟
دانش‌ورزی درخشیدن آگاهی در آزادی و خودخواستگی	معنی دادن (کارآیی)	آیا پاسخ‌هایی که یافته است در هستی‌های دیگر بکار بردنی است؟ کدام، کجا و چگونه؟ آیا با بکارگیری پاسخ‌ها فن‌آوری‌ها و راه‌کارهای تازه‌ای را پیشنهاد می‌کند؟
دانش‌پردازی پیام آزادی در آگاهی و خودخواستگی	جهت دادن (رسیدن به جاردانگی)	آیا یافته‌ها و برداشت‌های او پاسخ‌گوی پرسش‌ها درباره هستی‌های دیگر است؟ آیا پاسخ‌هایی که یافته است دیدگاه دانشی او را گسترده و ژرف‌تر می‌سازد؟ دیدگاه تازه‌ای را به دانش او می‌کشد؟ آیا یافته‌های او به گسترش و ژرفای دانش‌های دیگر می‌افزاید؟

نمای (۸) نمایشگر درگیری‌های پژوهشگران است با موردها و موضوع‌ها: پژوهشگر دانش، از دیدگاهی روشن و متمایز با هستی‌های جهان درگیر می‌شود و مجتمعی جاندار از پژوهش دانشی به وجود می‌آورد. در این مجتمع جاندار کیستی؟ چستی؟ و چگونگی؟ ارتباط پژوهشگر با هستی‌ها (موردها و موضوع‌ها) زمینه‌سازی می‌شود و نخستین گام را برای تلاشگری‌های پژوهشی دانشی برمی‌دارد: پژوهشگری که با دیدگاه دانشی به موردها می‌نگرد،

می‌داند کیست؟ چه دانشی دارد؟ و با چه دیدگاهی از دانش به هستی‌های جهان می‌نگرد و مورد‌های پژوهش در چه زاویه‌ای از دیدگاه دانشی او قرار دارند؟ با این آگاهی‌هاست که آزادانه و خودخواست در راه دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی گام برمی‌دارد:

- دانش‌پژوه: با تمام حواس و با تمام هستی خود آزادانه در آگاهی و خودخواست با هستی‌های جهان درگیر می‌شود به مشاهده می‌پردازد هر هستی را در خودش و در رابطه با هستی‌های دیگر به پرسش می‌گذارد و با روش‌ها و شیوه‌هایی که می‌آفریند، پاسخ‌یابی می‌کند.
- دانش‌ورز: آگاهی‌هایی را که از پاسخ‌ها یافته است آزادانه و خودخواست در هستی‌های دیگر بکار می‌برد، به آنها معنی می‌دهد و فن‌آوری‌ها و راه‌کارهای تازه‌ای را پیشنهاد می‌کند.
- دانش‌پرداز: می‌کوشد تا با افزایش آزادانه پرسش‌ها دانش خود را در آگاهی و خودخواستگی، گسترش دهد و با فراوانی پاسخ‌ها به آن ژرفا بخشد و دیدگاه‌های تازه‌ای برای جاودانگی دانش بگشاید.

آزادی در فرانگری‌های دانشی

فرانگری توان خدای گونه دانش است (ناظر بر تمام اعمال است) نمای (۹) در موضعی فرانگرانه تلاشگری‌های دانش را از، با و در آزادی، آگاهی و خودخواستگی بازیابی می‌کند و درگیری‌هایش را در خاستگاه‌ها، وضعیت‌ها، تلاش‌ها، هستی‌ها و توانمندی‌ها به پرسش می‌گذارد.

آزادی در فرانگرای‌های دانشی

نمای (۹)

<p>آیا تلاشگری‌های دانشی و انتخاب مورد و موضوع از، با و در آزادی، آگاهی و خود خواستگی آغاز شد و ادامه یافت؟</p>	<p>خاستگاه‌ها</p>
<p>آیا هنگامه‌های دانش پژوهی، دانش‌ورزی و دانش پردازی، پیوستگی، پشت همی و با همی داشت؟</p>	<p>وضعیت‌ها</p>
<p>مشاهده: آیا در مشاهده تمام حواس بکار گرفته شد، کدام‌ها بیشتر؟ پرسش: از چه چیز پرسیده شد؟ با چه؟ چگونه؟ آیا پرسش‌ها از دریچه تمام حواس شد؟ کدام‌ها بیشتر؟ پاسخ‌یابی: چه پاسخ‌هایی پیدا شد؟ آیا پاسخ‌ها، مشاهده برانگیز و پرسش‌زا بود؟ معنی دادن: پاسخ‌ها در چه چیزهایی به کار گرفته شد؟ چگونه به هستی‌های بیشتر معنی داد؟ جهت دادن: آیا معناها در جاودانگی بازیابی شد؟ آیا به دیدگاه‌های تازه دست یافت؟</p>	<p>تلاش‌ها (آزادانه، آگاهانه و خودخواست)</p>
<p>آیا تلاش‌های دانش پژوهی در مشاهده، پرسش و پاسخ‌یابی از، با و در خود خواستگی بود؟ آیا تلاش‌های دانش ورزی در معنی دادن به چیزها و به کارگیری پاسخ‌ها از، با و در آگاهی بود؟ آیا تلاش‌های دانش پردازی برای جاودانه ساختن معناها و یافتن نظرگاه‌های تازه از، با و در آزادی بود؟</p>	<p>توان دانشمند در آزادی، آگاهی و خودخواستگی</p>
<p>آیا نیازهای اقتصادی، هزینه‌ها، رفاه خانوادگی، آرامش اجتماع، امکان تلاشگری دانشمند در تمام؟ آیا وضعیت‌ها و تلاش‌ها تضمین شده است و با هر درخواست پژوهشگر برآورده می‌شود؟</p>	<p>نیازها برای آزادی، آگاهی و خودخواستگی</p>

در فرانگری، دانشمند ناظر و نگهبان خویشتن است: تمام وضعیت‌ها، تلاش‌ها، توانمندی‌ها، و نیازهای دانشی در آزادی، آگاهی و خودخواستگی به پرسش می‌گذارد؟ با

بکارگیری پرسش‌های فرانگرانه دانش در پژوهش‌های دانشی، نمای کامل‌تری برای ارزیابی پژوهش‌های دانشی بدست می‌آوریم.

نمای (۱۰) آزادی در ارزیابی پژوهش‌های دانشی

وضعیت‌ها	تلاشگر و تلاش‌ها	پرسش‌ها
زمینه‌ها	پژوهشگر دانشمند دیدگاه‌ها جهان بینی دانشی مورد هستی پژوهشی	آیا از پژوهشگر خواسته شده که استادان خود را در دانش اندوزی و دانش پژوهی معرفی کند؟ آیا از پژوهشگر خواسته شده تا دیدگاه دانشی را که از آن به مورد پژوهش می‌نگرد، روشن کند؟ آیا از پژوهشگر خواسته شده که جایگاه مورد پژوهش را در یک یا چند زاویه از دیدگاه دانشی خود نشان دهد؟
دانش پژوهی (فرمان خواست)	مشاهده درگیری تمام حواس پرسش (فریاد آزادی، آگاهی وخواست)	آیا خواسته شده است که نخستین مشاهده خود را از مورد و چگونگی درگیری‌هایش را با آن روشن کند؟ آیا پرسیدن و به پرسش گذاشتن با آزادی، آگاهی و خود خواستگی بوده است؟ آیا در پاسخ یابی روش و شیوه‌های پژوهش ساخته و پرداخته خود اوست؟ یا در کاربرد روش‌ها و از راه‌کارهای پیش ساخته تاکید دارد؟
دانش ورزی درخشیدن آگاهی	معنی دادن (کارائی)	آیا پس از یافتن پاسخ‌ها کارائی آنها را در مورد‌های دیگر نشان می‌دهد؟ آیا با بکارگیری آنها فن‌آوری‌ها و راهکارهای تازه تری را ارائه می‌دهد؟
دانش پردازی (پیام آزادی)	جهت دادن (رسیدن به جاودانگی)	آیا از پژوهشگر خواسته است که سهم یافته‌ها و برداشت‌هایش را در گسترش و ژرفا بخشی دیدگاه دانشی خویش، در دیگر دانش‌ها و پیدایش فن‌آوری‌های تازه نشان دهد؟

نمای ۱۰، نمای ارزیابی پژوهش‌های دانشی، است که از کاربرد پرسش‌های فرانگرانه دانش در پژوهش‌های دانشی بدست آورده‌ایم: با توجه به نمای (۱۰) طرح‌های پژوهشی دانشگاهی را می‌توان به سوال می‌گذاشت و آسیب‌هایی را که در آنهاست آشکار کرد.

فلسفه آزادی دانش و آزادی فلسفه دانش

در دیدگاهی که از آزادی و دانش نشان دادیم، فلسفه، فیلسوف، فلسفه آزادی دانش، آزادی فلسفه دانش را نشانه‌یابی می‌کنیم و راه نگرش‌های فلسفی خود را برای آزادی درمانی هموار می‌سازیم:

فلسفه: مجتمع تلاش‌های فرانگرانه دانشمند است که خود و دانشمندان دیگر را در هنگامه‌های دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی به پرسش می‌گذارد با هم‌نگری می‌کند، درهم می‌آمیزد و خویشتن را در وضعیت‌های فلسفه‌پژوهی، فلسفه‌ورزی و فلسفه‌پردازی می‌آفریند.

فیلسوف: دانشمندیست که توان فلسفیدن دارد: با فلسفه‌پژوهی آغاز می‌کند، از فلسفه‌ورزی می‌گذرد و در فلسفه‌پردازی به جاودانگی می‌رسد.

فلسفه آزادی دانش: فلسفه آزادی هر دانش تلاشی است آگاهانه و خودخواست برای جاودانگی و این جاودانگی توانمندی فرانگرانه در آفرینندگی است و آفرینندگی در با همی تلاش‌های آگاهی، آزادی و خودخواستگی است.

آزادی فلسفه دانش: پویا و توانمند بودن است در فرانگری برای مشاهده کردن، پرسیدن، پاسخ‌یابی کردن، معنی و جهت دادن، تلاش‌های فرانگرانه دانشی در آزادی، آگاهی و خودخواستگی است.

آزادی فرانگری و فرانگری آزادی

فرانگری: توان خدای گونه است (ناظر بر تمام اعمال است). دانشمند در موضع فرانگرانه تلاشگری‌های خود را از، با، در آزادی، آگاهی و خودخواستگی بسازینی می‌کند. خاستگاه‌ها، وضعیت، تلاش‌ها و پرسش‌ها را به پرسش می‌گذارد:

فرانگری ناب، روشن‌تر از همه جا در رویاها پیدا می‌شود: هنگامی که رویابین، شاهد رفتارها و حوادثی است که خود در آنها نقش دارد، در وضعیتی فرانگرانه است، از آنجا که می‌داند در رویا است و دارد رویا می‌بیند و کاری انجام می‌دهد، در وضعیت فرانگری در فرانگری‌هاست، هر رویا نمایشنامه‌ایست که رویابین بازی‌ها، بازیگران، اشیاء، فضاها، احساس‌ها، هیجان‌ها و رفتارها را همانند با تمام یا بخشی از هستی خود می‌آفریند و بر آفریده‌های خود فرانگرانه دیده‌بانی می‌کند. توان آفرینندگی، و بودن فرانگرانه در، با و از آفریده‌ها و آفریننده‌ها، توان آفریدگار بودن انسان است که در آزادی، آگاهی و خودخواستگی او پیدا می‌شود.

این توانمندی را در هر حال در خود داریم: فرانگرانه خود را می‌بینیم که درجایی نشسته‌ایم و آنجا را در مجتمع بزرگتری از محیط و فضایی که در آن نشسته‌ایم می‌یابیم، به فرانگری در فرانگری‌های خود می‌پردازیم، این اوج‌گیری را در رویا و بیداری تا بی‌نهایت می‌توان ادامه داد: بی‌نهایت را افلاطون از زبان سقراط در بالا روندگی آگاهانه به سوی ایده‌ها و عرفای بزرگ در سیر و سلوک الی‌الله جستجو می‌کنند. هنگامی که ارسطو، ابن‌سینا، غزالی، رازی، خوارزمی، دکارت، کانت، جان دویی، پیاز به پویانی تلاش‌های خود می‌اندیشیدند، از سرزمین دانش می‌گذشتند، وارد جهان فلسفه می‌شدند: فرانگرانه تلاش‌های دانشی خود را مشاهده می‌کردند، به پرسش می‌گذاشتند، پاسخ‌یابی می‌نمودند، معنی و جهت می‌دادند. پرسش فرانگرانه، پرسش از بودن بودن‌ها، هستی هستی‌ها و چیستی چیزها است: دانشمندان در اوجی از آزادی، آگاهی و خواست، خاستگاه‌ها، زمینه‌ها، وضعیت‌ها و تلاش‌های دانشی و دانشمندی شود را به پرسش می‌گذارند پاسخ‌یابی می‌کنند و پاسخ‌ها را برای گسترش و ژرفا بخشیدن به دانش خویش بکار می‌برند.

نمای ۱۱ نمونه‌ای از پرسش‌های فرانگرانه فلسفی را نشان می‌دهد، در آن دو بخش متمایز است.

نمای (۱۱) آزادی در پرسش‌های فرانگرنه فلسفه دانش

بخش نخست	زمینه‌ها	موردها	پرسش‌ها
خاستگاه‌ها و توانمندی‌ها	خواست	خواست در خواستن	خواست در خواستن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا خواست همان آزادی و آگاهی است؟
	آگاهی	آگاهی در آگاه بودن	آگاهی در آگاه بودن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا آگاهی همان آزادی و خواست است؟
	آزادی	آزادی در آزاد بودن	آزادی در آزاد بودن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا آزادی همان خواست و آگاهی است؟
بخش دوم	وضعیت‌ها	تلاش‌ها	پرسش‌ها
وضعیت‌ها و تلاش‌ها	فلسفه پژوهی	مشاهده در مشاهده کردن	مشاهده، در مشاهده کردن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا مشاهده، همان پرسش و پاسخ است؟
		پرسش در پرسیدن	پرسش، در پرسیدن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا پرسش، همان مشاهده و پاسخ است؟
	فلسفه ورزی	پاسخ در پاسخ دادن	پاسخ، در پاسخ دادن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا پاسخ، همان مشاهده و پرسش است؟
		معنی در معنی دادن	معنا، در معنی دادن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا معنی دادن، همان مشاهده کردن، پرسیدن و پاسخ یافتن است؟
فلسفه پردازی	جهت در جهت دادن	جهت، در جهت دادن چیست؟ چگونه است؟ چه چیز است؟ آیا جهت دادن، همان معنی دادن به آزادی، آگاهی و خواست است؟	

بخش نخست: فرانگری در خاستگاه و توانمندی‌ها: سه زمینه خواست، آگاهی و آزادی را در تلاش خواستن، آگاه بودن و آزاد بودن، به چند گونه پرسیده‌ایم: از بودن (منظور چیست؟) از هستی (چگونه است؟) و از چیستی (چه چیز است؟) و از با همی یکسانی و همزمانی در آنها پرسش نموده‌ایم.

بخش دوم: با به پرسش گذاشتن وضعیت‌های سه‌گانه دانش‌پژوهشی، دانش‌ورزی و فلسفه‌پردازی پرداخته‌ایم: مشاهده را در مشاهده کردن، پرسش را در پرسیدن، پاسخ را در پاسخ دادن، معنی را در معنی دادن، جهت را در جهت دادن، به پرسش گذاشته‌ایم: چیستند؟ چگونه‌اند، چه چیزند؟ آیا این همانی دارند؟

آزادی فرانگرانه در فرانگری‌های فلسفی دانش

در نمای (۱۱) آزادی، آگاهی و خواست را، جداگانه و در رابطه با یکدیگر، به پرسش گذاشته‌ایم اکنون پرسش‌های فرانگرانه‌تری داریم: آیا آزادی، آگاهی و خواست دانشی یکسانی و اینهمایی دارد؟ آیا در خاستگاه‌ها، وضعیت‌ها، تلاش‌ها و پرسش‌های دانشی آزادی، آگاهی و خواست همزمانی و همراهی دارند؟

پویایی و جاننداری تلاش‌های دانشی ایجاب می‌کند که هر تلاش از، با و در آگاهی، آزادی و خودخواستگی پیدا شود. دانشمندان در وضعیت‌های دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی هستی‌های جهان را مشاهده می‌کنند به پرسش می‌گذارند، پاسخ‌یابی می‌کنند و پاسخ‌ها را معنی و جهت می‌دهند... فضاها، دانشی و دانشگاهی با کنش‌ها و هدف‌هایی که دارند انواع گوناگون پیدا می‌کنند که شناخته‌ترین آنها فضاها، دانش‌پژوهی، تشخیصی و درمانی است.

فرانگری در آزادی‌ها و آفرینندگی‌های دانشی

خاستگاه تلاش‌های آفرینندگی دانش درباهمی آگاهی، آزادی و خواست است نمای ۱۱ نشان می‌دهد که هر نوع تلاشی حتی تلاش‌های فرانگری در فرانگری‌های دانشی و ساختن و پرداختن نماهایی که در این گزارش آورده‌ایم. بدون همیاری و همکاری آزادی، آگاهی و خواست ناممکن بوده است. اینها با هم توان آفرینندگی دانش‌ها هستند و نخستین آفریده آنها

خودشان است: آزادی از آزادی، آگاهی و خواست برمیخیزد و گسترش می‌یابد، آگاهی، از آگاهی آزادی و خواست، پیدا می‌شود و ژرفا می‌یابد، خواست، از خواستن، آگاهی بسودن و آزادی داشتن بروز می‌کند و افزایش می‌پذیرد.

برداشت‌ها:

آگاهی، آزادی و خواست زمینه هر تلاش فلسفی دانش است اینها منشور سه پهلوی بلورینی را می‌مانند که از هر پهلوی دیگر پهلوها دیده شدنی است: افلاطون خداوندگاری در فلسفه و فلسفیدن بود، فلسفه و دانش را از سطح آگاهی دید و آگاهی را در دل آزادی و خودخواستگی مشاهده می‌نمود، به پرسش می‌گذاشت، پاسخ‌یابی می‌کرد، گستردگی و ژرفا می‌بخشید، معنی و جهت می‌داد و از زبان سقراط برای آگاهی مامایی می‌کرد، آن را می‌زیاند، در روشنی و تیرگی آگاهی، سلامت و بیماری را در نوزاد باز می‌یافت، به نگهداری، دوراندازی، بازنگری و باززایی سفارش می‌کرد. فریید آفریدگاری در رواندرومانی بود، رواندرومانی را از پهلوی آزادی دید و آن را در آگاهی و خودخواستگی جستجو کرد سلامت و بیماری را در بن‌بست‌ها، سدها و مقاومت‌هایی می‌یافت که در راه آزادی بود، با در هم شکستن و از میان برداشتن آنها به آزادی گسترش و ژرفا می‌بخشید، سلامت، معنی و جهت می‌داد.

دیدگاه هنگامه‌ها، از پهلوی خواست به آگاهی و آزادی می‌نگرد و آن دو را در خواستن یگانه و یکسان می‌بیند: آگاهی افلاطونی و آزادی فرییدی را در فرانگری‌های خودخواستگی می‌جوید. سلامت و بیماری هر دانشی در همسانی و ناهمسانی، در هماهنگی و ناهماهنگی، در بودن و نبودن، در چپستی و چگونگی آزادی، آگاهی و خودخواستگی در تلاش‌های آن است:

تا دانش و دانشگاه، استاد و دانشجو، تمام فضاهای آموختن ما از این توان‌ها بهره‌مند نباشند سخن از دانش، آموختن، دانش آموختن، آموختن دانش، فلسفه دانش و دانش فلسفه سرابی و فریبی بیش نیست.

قرآن کریم، اگر آنطور که در روابط پروردگار و بندگان خدا است نگریسته شود، کتاب مشاهده کردن، به پرسش گذاشتن و تلاش برای پاسخ‌یابی است.

- فالینظر الانسان مم خلق (سوره الطارق آیه ۵)

- أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ، وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ، وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ، وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ... (سوره الغاشیه آیه ۱۷ تا ۲۰)
- وَفَإَنْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَسْنَهُ وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوها لِحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (سوره البقره آیه ۲۵۹)
- قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ (سوره الانعام آیه ۱۱)
- هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ... وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ الزَّيْتُونِ وَآلْمَانِ مُشْتَبِهًا وَغَيْرِ مُشَابِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ. (سوره الانعام آیه ۹۹)

ترجمه آیات:

- ۱ - آدمی مشاهده کند که از چه چیز آفریده شده است.
  - ۲ - آیا مشاهده نمی‌کنید که شتر چگونه آفریده شده است و آسمان چگونه برافراشته شده است و به کوهها که چگونه برپا شده است و به زمین که چگونه پهن شده است.
  - ۳ - خوردنی و آشامیدنی‌های خود را مشاهده کنید که بوی آنها دگرگون شده است، درازگوشت را مشاهده کن، تو را نشانه‌ای برای مردمان قرار دادیم. مشاهده کن که چگونه استخوانها را برپا داریم و از گوشت بیوشانیم پس چون روشن شد مر او را گفت می‌دانم خداوند بر همه چیز توانا است.
  - ۴ - بگو سیر کنید در زمین پس مشاهده کنید چگونه بود انجام کار تکذیب کنندگان.
  - ۵ - و اوست که فرو فرستاد از آسمان آب را ... و بوستانها از انگورها و زیتون و انار شبیه به هم و ناشبیه به هم: مشاهده کنید که چون بار می‌آورد و می‌رسد، در اینها نشانه‌هایی است که برای کسانی که ایمان می‌آورند.
- هریک از این آیات و صدها نظیر آن پیامی از، بسا و در آزادی، خود خواستگی و آگاهی برای دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی است. معیارهای سلامت و مورد قبول بودن احکام دینی و قرآنی نیز در آن است که در اجرای آنها عامل، مختار، و بالغ باشد به تعبیری دیگر آگاهانه، آزادانه و خودخواست عمل کند.
- در دیدگاهی که از آزادی دانش و دانشگاه داریم قرآن کریم کتاب آزادی، دانش، فلسفه، آزادی فلسفه و فلسفه آزادی، آزادی دانش و دانش آزادی است. اگر تمام منابر، مراسم،

درس‌های حوزه‌ها، دانشگاه‌ها و دوره‌های آموزش و پرورش در تلاش مشاهده کردن، پرسیدن و پاسخ‌یابی کردن باشند، فرزندان ما در خانه، مسجد، حوزه، دبستان و دانشگاه به دانش‌پژوهی، دانش‌ورزی و دانش‌پردازی خوی می‌گیرند و از آنجا به فرانگری و اندیشیدن فلسفی می‌رسند. در چنین دیدگاهی دین، دانش و فلسفه در آغوش آزادی، آگاهی و خواست به یکسانی کنشی خود نزدیک می‌شود.

